

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Doksy, okres Kladno

Sokolská 230, 273 64 Doksy

Identifikátor školy: 600 044 181

Zřizovatel: Obec Doksy, Sokolská 305, 273 64 Doksy

Školský úřad Kladno, K nemocnici 2007, 272 01 Kladno

Termín konání orientační inspekce: 9. a 13. prosince 1999

Čj.	022 428/99-2800
Signatura	ob3bt101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní údaje o škole

Neúplná základní škola s prvním až pátým ročníkem a jedním oddělením školní družiny je organizována jako trojtřídní, v tomto školním roce ji navštěvuje 49 žáků. Do sítě škol a školských zařízení je zařazena rozhodnutím ŠÚ Kladno čj. 117/96-00 z 27. 3. 1996. Nemá právní subjektivitu. Vyučuje se podle platného učebního programu MŠMT ČR Základní škola, čj. 16 847/96-2, ve čtvrté a páté třídě je zavedena výuka anglického jazyka. Společně s mateřskou školou je umístěna v dobře udržované budově v centru obce.

Její ředitelkou je Mgr. Olga Zaisová.

Poslední inspekční zpráva ze 16. dubna 1997 (čj. O-02-03/9697-185) sledovala výuku výtvarné a hudební výchovy a vedení povinné dokumentace. Pozitivně hodnotila vybavení školy audiovizuální technikou, harmonickou atmosféru a dobrou kvalitu pedagogické práce, jako nedostatek byla označena formálnost zápisů z jednání pedagogických rad a používání neplatných učebnic pro hudební výchovu.

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Celkově bylo hospitováno pět hodin ve všech třídách. Obsah výuky odpovídá učebním osnovám, výukové cíle jsou formulovány v tematických plánech učiva, jednotlivé jazykové složky jsou zařazovány vyváženě. Předmět vyučují třídní učitelky, z nichž pouze jedna nemá požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost a s učitelstvím teprve začíná, další dvě mají potřebnou kvalifikaci a dlouholetou praxi na daném typu školy.

Výuka u zkušených učitelek se vyznačovala dokonale ovládnutými dovednostmi v metodických postupech a v organizaci hodiny. Nikdy nechyběla vstupní i průběžná motivace, oznámení cílů a jejich závěrečné zhodnocení, bezprostřední kontrola úkolů, názorné učební postupy a pojmotvorné procesy. Děti jsou učitelkami důsledně vedeny k vytváření návyků a základních dovedností, respektují přirozenou pedagogickou autoritu, klima tříd je přátelské. Nedostatky se projeví v moderních přístupech a stylech učitelské práce; v absenci alternativních, tvořivých metod, v dynamice hodin. Na aktivní učení a rozvoj dětské tvořivosti není kladen potřebný důraz, zejména u starších žáků, obdobně nebyla zaznamenána tendence k problémovému vyučování a vytváření prostoru k formativnímu učení.

Hodiny čtení a literární výchovy u začínající učitelky se vyznačovaly mnohými nedostatky. Po celou dobu probíhalo pouze nediferencované frontální čtení obou ročníků společně s postupným odvyprávěním obsahu. V závěru jedné z hodin bylo pak ještě zařazeno psaní do pracovních sešitů. Obě hodiny byly ukázkou nudných a neproduktivních činností, po celé hodiny byla žákům vymezena pouze pasivní role bez motivace, hodnocení a sebehodnocení, klima ve třídě nebylo dostatečně podnětné k rozvoji spontánní a otevřené komunikace. Psychohygienická pravidla nebyla respektována.

Ve všech třídách měly učitelky k dětem vstřícný a přátelský vztah, všechny usilovaly o individuální přístupy a zřetele, i když s odlišnou úspěšností. Prostředí učeben bylo pěkné a stimulující, vztahy mezi žáky a učitelkami byly pozitivní, stejně jako vztahy mezi žáky navzájem.

Sledované hodiny byly hodnoceny v pásmu dobrý a ještě vyhovující.

Matematika

Předmět vyučují ve škole celkem tři učitelky, pouze dvě z nich mají pedagogickou a odbornou způsobilost pro výuku na prvním stupni základní školy. Hodinová dotace předmětu respektuje ve všech ročnících učební plán přijatého vzdělávacího programu, osnovy jsou plněny. Materiální podmínky výuky jsou průměrné. Kromě učebnic a žákovských pracovních sešitů využívají vyučující pracovní listy, sady karet s početními příklady a nástěnné obrazy. I když je škola vybavena moderní didaktickou technikou, její použití v hodinách zaznamenáno nebylo. Počítače s výukovými programy k dispozici nejsou.

Hospitováno bylo u všech vyučujících, a to celkem ve čtyřech hodinách. Výuka obou zkušených učitelek byla charakteristická pečlivou materiální přípravou a dokonalým zvládnutím hodin po stránce organizační i metodické. Vždy stanovily cíl hodiny, učivo prezentovaly srozumitelně, žáky průběžně motivovaly, solidní výsledky jejich práce kontrolovaly a hodnotily. Z hlediska didaktiky byla však úroveň hodin průměrná. Převažovaly frontální formy činnosti, v žádné z nich nebyly pozorovány alternativní, tvořivé metody ani navozeny problémové situace.

Pedagogická práce nekvalifikované začínající učitelky, ztížená přidělením výuky v početné třídě se dvěma ročníky, je zatím příznačná pečlivou přípravou a snahou naučit. Absence odborného vzdělání a pedagogická nezkušenost jsou však příčinou řady nedostatků v oblasti organizace práce, metodiky i didaktiky.

Ve všech třídách byly zřetelné vstřícné a přátelské vzájemné vztahy učitelek s dětmi, všechny v případě potřeby uplatňovaly individuální přístup. Psychohygienická pravidla však byla respektována jen ojedinele.

Na základě sledovaných hodin je výuka matematiky hodnocena v pásmu velmi dobrý až ještě vyhovující.

Přírodověda

Paralelní výuka ve dvou ročnících je pro začínající učitelku velmi náročná. S učivem se zatím jen průběžně seznamuje, nemá nadhled nad závazností učiva v učebnicích. V důsledku toho se snaží veškeré texty a informace se žáky alespoň orientačně probrat, často jen formou samostatné práce dětí. K nejzávažnějším nedostatkům sledované hodiny patřilo verbální pojetí výuky, absence pomůcek a přírodnin, stereotypní a časově neodhadnutá organizace, odborné chyby a nesplněný učební cíl v jednom z ročníků. Styl výuky podporuje pasivitu dětí. Přes veškeré chyby bylo zřejmé, že pedagogické nedostatky nejsou výslednicí nezájmu a nedostatečné přípravy, ale náročnost práce zatím přesahuje profesní dovednosti nezkušené učitelky. Hlavním pozitivem je oboustranně dobrý vztah se žáky, důležitým hlediskem pak zájem o další pedagogické studium a profesní růst.

Sledovaná hodina byla hodnocena stupněm ještě vyhovující.

Prvouka, vlastivěda

Časové dotace jsou v souladu se schválenými učebními plány. Obsah učiva odpovídá učebním osnovám, materiálně je předmět dobře zajištěn.

Byly hospitovány dvě hodiny prvouky, kterou zajišťují vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, a jedna hodina vlastivědy u nekvalifikované učitelky.

Výuka prvouky u obou zkušených učitelek se vyznačovala dobrou organizační i materiální přípravou, promyšlenou stavbou hodin a názorností. Žáci byli vhodně motivováni, dostávali přiměřený prostor pro uplatňování vlastních úvah i dosavadních vědomostí. Byli průběžně

hodnoceni, prokázali dobré znalosti a dovednosti. Význačným rysem sledovaných hodin byly příznivé pracovní podmínky a spontánní zájem žáků o výuku, v první třídě pak výrazný činnostní charakter hodiny v předvánoční atmosféře.

Hodina vlastivědy, založená na výkladu nové látky a snaze o řízený rozhovor, měla frontální charakter. Žáci byli přesyceni značným množstvím informací, zpětná vazba nebyla realizována. Ve vyučovacím procesu chyběly aktivizující a relaxační prvky, zaměření individuální práce (výpisy textu z učebnice) bylo samoúčelné. Pozitivem hodiny bylo použití mapy a obrazového materiálu.

Výuka prvouky byla ve sledovaných hodinách hodnocena jako dobrá až velmi dobrá, vlastivěda jako dobrá.

Výchovné předměty estetického zaměření - hudební a výtvarná výchova

Sledovány byly tři hodiny. Nejzdařilejší byla hudební výchova ve třetím a čtvrtém ročníku. Děti zde předvedly kultivovaný zpěv i dobrou znalost řady umělých i národních písní. Bylo zřejmé, že jsou navyklé na různé hudební činnosti (např. na individuální a skupinový zpěv s doprovodem hudebního nástroje, rytmizace, pohybové vyjadřování) i to, že je předmět uspokojuje. Hodina měla pestrou organizační strukturu, dobrou hudební odbornost a byla zodpovědně připravena. Obsah výuky se podřizuje používaným učebnicím. Pro přesnější ujasnění učebních cílů by bylo vhodné přepracovat tematický plán učiva s přesným vymezením závazného a základního učiva, do třídních knih je pak nutné zapisovat učivo v terminologii učebních osnov.

Stejný problém byl zjištěn v plánování učiva výtvarné výchovy. Učitelky mají zpracovány seznamy výtvarných námětů, které vycházejí z jejich zkušeností a tradice školy, ale nestanovují konkrétní učební cíle. Příprava hodin se pak soustřeďuje především na materiální a organizační hlediska a velmi málo na vlastní výtvarný rozvoj dětí, včetně odborných metodických postupů. Výuka potom probíhá formou "výkresování", žákům chybí odborné vedení. V obou hodinách se uvedené chyby vyskytovaly; žáci pracovali bez hlubších odborných pokynů, převážně jen intuitivně, nebyli upozorňováni na základní chyby. Zhodnocení jejich práce chybělo nebo bylo provedeno jen okrajově. Ve třídě nejstarších žáků špatná organizace hodiny vedla postupně k nekázni a následně i k autoritativnímu chování učitelky.

Hodiny výtvarné výchovy byly hodnoceny stupněm ještě vyhovující, hodina hudební výchovy jako velmi dobrá.

Pracovní činnosti

Hospitována byla jedna hodina ve třídě se druhým a třetím ročníkem

V hodině zkušené vyučující s plnou kvalifikací převládala klidná pracovní atmosféra. Učitelka racionálně střídala formy práce a dbala na vytváření správných pracovních návyků, žáci pracovali se zájmem. Výuka byla velmi dobře materiálně zajištěna, měla vysokou efektivitu.

Výuka měla činnostní charakter a je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Vzdělávání je ovlivněno kvalitou jednotlivých vyučujících a úrovní materiálních podmínek školy.

Výuka sledovaných předmětů je celkově hodnocena v rozpětí velmi dobrý až ještě vyhovující.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Písemně zpracovaná koncepce deklaruje maximální rozvoj osobnosti žáků s respektováním individuality každého z nich. V převážné míře se zabývá vzděláváním a výchovou, postihuje profesní růst učitelů, sebeevaluaci školy, vztahy se zřizovatelem a rodiči, zabývá se i mimoškolní činností. Jednotlivé cíle jsou reálné a splnitelné. V ročním plánu školy jsou tyto oblasti obecně rozpracovány, navíc je zařazena priorita - vytvoření nového systému kontrolní činnosti. U většiny úkolů jsou stanoveny termíny i osobní odpovědnost za splnění, jejich realizování (příp. stanovení následných opatření k nápravě) je doloženo v zápisech z jednání pedagogické rady. Obdobný charakter mají i měsíční plány a plány pedagogických rad. Kritéria pro přidělování nadtarifních složek platu i přidělení kompetencí jsou podrobné a věcné dokumenty, podepsané příslušnými pracovníky. Na všech dokumentech ale chybí datum projednání resp. schválení, razítko a podpis ředitelky školy.

V plnění schválených učebních plánů nebyly nedostatky zjištěny. Časové tematické plány hudební a výtvarné výchovy jsou jen seznamem námětů, metody a formy práce ani prostředky jejich realizace neuvádějí. Nabídka mimoškolní a zájmové činnosti se řídí možnostmi školy, obecně je ale nízká. Žáky se specifickými poruchami učení nebo chování škola nevykazuje.

Koncepce rozvoje školy je zpracována, plánování pro období školního roku je (s výjimkou některých časových tematických plánů) funkční. Oblast hodnotí ČŠI jako dobrou.

Organizování

Jednoduchá organizační struktura školy, založená na principu každodenního osobního kontaktu všech zaměstnanců, je plně funkční. Její vnitřní chod upravuje školní řád, vypracovaný v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, doplněný o práva dětí a ustanoveními k prevenci zneužívání návykových látek; přílohami jsou řady cvičebny a školní družiny. I tyto dokumenty postrádají administrativní náležitosti uvedené v minulém oddíle. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům.

Hlavním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Vzhledem k nízkému počtu zaměstnanců jsou všechny pedagogické i organizační záležitosti konzultovány a řešeny operativně; proto není ustaven ani žádný metodický orgán. Ředitelka se pravidelně zúčastňuje setkání, která z vlastní iniciativy pořádají ředitelé malotřídních škol okresu.

Náležitou pozornost věnuje škola rovněž informovanosti rodičů v oblasti prospěchu a chování dětí. Kromě průběžných sdělení v žákovských knížkách či notýscích jsou za rok čtyřikrát pořádány třídní schůzky, jedenkrát den otevřených dveří, v případě potřeby mohou rodiče školu navštívit kdykoliv.

Organizační struktura školy je zřetelná a funkční, v dokumentech se vyskytují jen drobné administrativní nedostatky. Celkově je oblast organizování hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Řízení školy je demokratické, založené na individuální zodpovědnosti a pracovní aktivitě jednotlivců. Operativní řízení spočívá především v každodenním osobním kontaktu všech členů pedagogického sboru, je funkční, s obsahem plánů koresponduje. Nekvalifikované začínající učitelce poskytují obě zkušené vyučující odbornou a zejména metodickou pomoc včetně vzájemných hospitací na zdejší škole i na školách v okolí; vzhledem ke krátké době působení však nedostatky v její práci ještě přetrvávají. Dalšího vzdělávání se učitelé zúčastňují

příležitostně, v závislosti na organizačních a finančních možnostech školy. Ve sledovaných hodinách byla patrná absence dalšího vzdělávání v oblasti progresivních metod a forem výuky. Kritéria pro diferencované přidělování nadtarifních složek platu jsou vypracována, všichni je znají a respektují, systém pravidelného hodnocení je ve škole zaveden.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň, rezervy jsou v jejich dalším vzdělávání. Celkově je oblast hodnocena jako dobrá.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrolní činnosti na školní rok 1999/2000 je zpracován. Ředitelka školy ho dodržuje, o provedených kontrolách pořizuje záznamy. Hospitační činnost v tomto roce věnuje zejména začínající učitelce - kromě hodnocení hodin obsahují zápisy i doporučení resp. opatření k nápravě. Paní ředitelka preferuje pozitivní motivaci, nutná je ale i následná kontrola.

Ze sledování zápisů z jednání pedagogické rady vyplývá periodické projednávání obecných závěrů z kontrolní činnosti i sebehodnocení práce školy, pozitivem je i snaha o hodnocení v oblasti učebních výsledků žáků analýzou jejich písemných prací.

Kontrolní mechanismy ve škole jsou funkční, systém obsahuje prvky zpětné vazby. Oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality řízení

Oblast organizování a systém kontroly jsou hodnoceny jako velmi dobré, plánování výchovně vzdělávacího procesu a vedení a motivování pracovníků má dobrou úroveň. Celkově je oblast řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- podkladová inspekční dokumentace
- rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol a školských zařízení ŠÚ Kladno, čj. 117/96-00 z 27. 3. 1996, a informační výpis čj. 100/99-00 z 1. 3. 1999
- inspekční zpráva čj. O-02-03/9697-185 ze 16. dubna 1997
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- dokumenty k zajištění chodu školy (řád školy, rozvrh hodin a přestávek)
- záznamy z pedagogických rad
- koncepční záměry a plány ředitelky školy, hospitační záznamy
- časové tematické plány učiva ve sledovaných předmětech
- třídní dokumentace - třídní výkazy, třídní knihy a katalogové listy žáků
- žákovská dokumentace - sešity, výkresy, žákovské knížky

ZÁVĚR

Škola pracuje ve velmi dobrých prostorových podmínkách, zřizovatel se o její provoz i rozvoj hmotného zabezpečení zodpovědně stará. Nedostatky uvedené v inspekční zprávě čj. O-02-03/9697-185 ze 16. dubna 1997 (formálnost zápisů z jednání pedagogických rad a používání neplatných učebnic pro hudební výchovu) byly odstraněny.

Školu charakterizuje klidná atmosféra založená na vzájemné důvěře a respektování osobnosti žáka. Nabídka v oblasti mimoškolní a zájmové činnosti má však jen průměrnou úroveň.

Z inspekčních zjištění vyplývá, že výchovně vzdělávací činnost zkušených učitelek má dobrou úroveň; výjimkou je v současné době práce nekvalifikované začátečnice.

Řízení školy je na základě zjištěných skutečností celkově hodnoceno jako velmi dobré.

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu ani porušení obecně platných právních předpisů.

Doporučení:

- rozšířit nabídku mimoškolní a zájmové činnosti
- ve výuce více využívat progresivních vyučovacích metod, vytvářet prostor pro samostatné a aktivní učení
- poskytovat soustavnou metodickou pomoc začínající nekvalifikované učitelce
- dbát, aby oficiální dokumenty vydávané školou měly náležitou administrativní úroveň

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jan Zapach	Jan Zapach v. r.
Člen týmu	Mgr. Eva Kindlová	Eva Kindlová v. r.

V Berouně dne 13. ledna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. ledna 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Olga Zaisová

O. Zaisová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kladno	2000-02-24	022 60/00-2800
Zřizovatel - obec Doksy	2000-02-24	022 61/00-2800

Připomínky ředitelky školy - nebyly vzneseny

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	---